

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जालना जिल्हा

१९८७-८८

अर्थ व सांख्यिकी संग्रहालय
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई

द्वितीय कार्यालयीन उपयोगकरिता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जालना जिल्हा

१९८७-८८

अर्थ व सांख्यिकी, संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई.

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा: जालना

१९८७-८८

अ नु क्र म णि का

क्रिय	पृष्ठ क्रमांक
<u>भाग - १</u>	
१] दृष्टीक्षेपात जिल्हा [सामान्य माहिती व मह. राष्ट्रप्री तुलना]	१ ते ७
२] जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन	१ ते २५
<u>भाग - २</u>	
३] जिल्हा सांख्यिकी गोजवारा [विविध माहितीय सांख्यिकीय तक्ते]	१ ते २०१

जिल्हा सांख्यिक व आर्थिक समालोचन १९८७-८८

दृष्टीक्षेपात जिल्हा:जालना

अ. क्र.	वांच	परिमाण	जालना जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१.	२.	३.	४.	५.

[एक] प्राकृतिक रचना

अ) भौगोलिक स्थान

१] उत्तर अक्षांश	अंश	१९.१ ते २०.३	१६.४ ते २२.१
२] पूर्व रेखांश	अंश	७५.४ ते ७६.४	७२.६ ते ८०.९

ब) हवामान

तपमान	सेल्सिअस	१९८७	१९८६
१] - १ किमान	"-	उ. ना. / ११.१	उ. ना.
२] कमाल	"-	उ. ना. / ३८.८	उ. ना.
३] पर्जन्य [सरासरी]	मिलिमिटर	१९८७	
		८४०	उ. ना.

क) प्रशासकीय विभाग १ एप्रिल १९८७

१] तालुके	संख्या	५	३०३
२] पंचायत समित्या	"-	५	२९८
३] टपाइंग्रस्त तालुके	"-		
		१९८७-८८	१९८५-८६
			१३०

४] एकात्मिक ग्रामीण विकास

५] प्रकल्प गट	"-	५	२९८
५] शहरे	"-	४	३०७
६] गावे [एकूण]	संख्या	९१३	४१,८३३
१] निर्जन	"-	१३	२,४७९
२] वस्ती असलेली	"-	९००	३९,३५४
७] क्षेत्रफळ	चौ. कि. मी.	७६१२.४	३,०७,६९०

[दोन] प्रशासकीय संस्था [३१.३.१९८८]

१] पंचायत समित्या	संख्या	५	२९८
२] महानगरपालिका	"-		११
३] नगरपरिषदा	"-	४	२१६
४] कटक मंडळे	"-		७
५] ग्रामपंचायती [३१.३.१९८७]-"		५५७	२४,७०७
६] पोलीस स्थानके [१.१२.१९८८]-"		१६	७८४
७] पोलीस आऊट पोस्ट [१.१२.१९८८]-"		९	१,१९१

[पुढे चालू...]

-----
 १. ३. ४. ५.

[तीन] लोकसंख्या [१९८१]

१] ग्रामीण लोकसंख्या	आंकडे हजारात		
२] नागरी लोकसंख्या	---	८, ७१	४, ०७, ९१
३] एकूण लोकसंख्या	---	१, ६०	३, १९, ९३
४] अनुसूचित जातींची लोकसंख्या	---	१०, ३०	६, ३७, ८४
५] अनुसूचित जातींच्या लोकसंख्येची एकूण टक्केवारी		६८	४४, ८०
६] अनुसूचित जमातींची लोकसंख्या	आंकडे हजारात	२०	५७, ७२
७] अनुसूचित जमातींच्या लोकसंख्येची एकूण टक्केवारी		१, ९६	९, १९
८] पुरुष	आंकडे हजारात	५, २३	३, २४, १५
९] स्त्रिया	---	५, ०७	३, ०३, ६९
१०] स्त्री पुरुष प्रमाण	१००० पुरुषांमागे स्त्रियांचे प्रमाण	९७०	९३७
११] घनता	दर चौ. कि. मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या	१३५	२०४
१२] साक्षरतेचे प्रमाण			
१] एकूण	टक्केवारी	३०. ४९	४७. १८
२] पुरुष	---	४५. ५४	५८. ७९
३] स्त्रिया	---	१४. ९८	३४. ७९
४] राज्यामध्ये जिल्ह्यांचा क्रमांक	संख्या	२८	---

[चार] कृषि

		१९८२-८३	१९८६-८७ *
१] भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	७७३	३०, ७५८
२] जंगलव्याप्त क्षेत्र व त्याची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	टक्केवारी	५	५, ३७०
३] शेतीला उपलब्ध नसलेली जमीन [१९८६-८७]			
अ] विंगर शेती वापरा- खालील जमीन	हजार हेक्टर	२८	१, ०८२
ब] पडीत आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	---	११	१, ७२५
क] एकूण	---	३९	२, ८०७

* = अस्थायी

[पुढे चालू....]

१.	२.	३.	४.	५.
४]	पडीत जमीनी व्यतिरिक्त लागवडीन केली इतर जमीन	हजार हेक्टर	१९८२-८३	१९८६-८७ *
	१] कायम गुरे चरण आणि इतर	"-	२२	१, ५४२
	२] ब्राडे झुडुवाखालील जमीन	"-	११	१८३
	३] लागवडीयोग्य परंतु पड जमीन-	"-	९	१, ०३२
५]	पडीत जमीन		१९८२-८३	१९८६-८७*
	१] चालू पड	हजार हेक्टर	१५	९०१
	२] इतर पड	"-	६५	१, ०००
६]	पिकाखालील क्षेत्र		१९८२-८३	१९८६-८७*
	१] पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	"-	६०१	१७, ९२३
	२] हुसोटा क्षेत्र	"-	६४	२, ०१९
	३] एकूण पिकाखालील क्षेत्र	"-	६६५	१९, ९४२
७]	ओलित क्षेत्र			१९८६-८७*
	१] निव्वळ ओलित क्षेत्र	"-	४८	१, ८०४
	२] एकूण ओलित क्षेत्र	"-	६९	२, ३४३
८]	सहत्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र [अन्नधान्ये]		१९८२-८३	१९८७-८८
		"-	४४६	१४, १२३
९]	वडीत धारण जमीनी [१९८०-८१ अलीस]			
	१] २ हेक्टरपेक्षा कमी	संख्या शेकड्यात	५६३	३०, ७७५
	२] २ ते १० हेक्टर	"-	१, १००	३, १८२
	३] १० हेक्टरपेक्षा जास्त	"-	१२५	९, ८७४
			१९८७-८८	१९८७-८८
१०]	जमीन महसूल वसूली	लाख रुपये	१९. ३४	उ. ना.
			१९८७-८८	१९८७-८८
११]	मिल्हापरिषदांच्या उपकर	"-	२१. ०७	उ. ना.
१२]	पंचायत समित्यांच्या उपकर	"-	११. ८२	उ. ना.
[मांस]	पशुसंवर्धन [पशुसंरक्षणा]		१९८२	१९८२
	१] पशुधन	संख्या हजारात	७१२	३०, ९१९
	२] मायी व बैल	"-	४०२	१६, १६२
	३] म्हशी व रेडे	"-	४९	३, ९७२
	४] मेंढ्या	"-	४२	२, ६७१

* = अस्थायी

[सुटे चालू.....]

१.	२.	३.	४.	५.
५]	शेळ्या	संख्या हजारात	२०३	७,७०५
६]	कोंवड्या व घदके	—"	१३५	१९,८४९
[सहा]	सहकार		३०.६.८८	१९८७-८८
१]	सहकारी संस्था	संख्या	१,०८६	८७,६७६
२]	प्राथमिक कृषि सहकारी पत	पतसंस्था	—"	५७१
३]	प्राथमिक कृषि सहकारी पतसंस्था	संख्या हजारात	१,८३	६,८३०
४]	दुग्ध शाळा संस्था	संख्या	११२	१२,९४१
५]	प्राथमिक कृषि पतसंस्थांनी दिलेले कर्ज	कोटी रुपये	१६.६१	६८०
[सात]	जलसिंचन		३०.६.७	३०.६.८६
१]	पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र			
१]	सोठे प्रकल्प	संख्या	—	१६
	लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	—	उ.ना.
२]	मध्यम प्रकल्प	संख्या	७	१४६
	लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	२२	उ.ना.
३]	लघु प्रकल्प [पृष्ठभाग]	संख्या	३९	१,४००
	लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	१३	उ.ना.
४]	सिंचन विहीरी खाली भिजणारे क्षेत्र	—"	१९८२-८३	१९८६-८७
			३१	९९२
[आठ]	उद्योग		१९८७ अखेर	१९८७ अखेर
१]	नोंदणीकृत कारखाने	संख्या	१५७	२४,९७१
२]	नोंदणीकृत चालू कारखाने [उत्पादन चालू असलेले]	—"	१२८	२०,६०२
३]	साखर कारखान्यांची संख्या [चालू असलेले खाजगी धरून]	—"	३०.९.८८	
			२	१११
४]	साखर कारखान्यांतील उत्पादन	"०००"मे. टन	१९	२,७९५
५]	सर्व सुत गिरण्यांची संख्या	संख्या	१	१२१
[नऊ]	बीज		३१.३.८८	३१.३.८८
१]	बीज पुरवठा केलेली झहरे व खेडी	संख्या	९१३	३८,१७७
२]	विद्यतीकरण झालेल्या गांवांची संख्या	—"	९०९	उ.ना.
३]	बीज पुरवठा केलेले पंपसंच	—"	३५,०७१	१२,४२,१०२
४]	गोबर गॅस संयंत्र	—"	४,११५	उ.ना.

१.	२.	३.	४.	५.
[दहा] तार्जनिक आरोग्य			१९८७	१९८७
१] रुग्णालये	संख्या		६	७६८
२] दवाखाने	"		१७	१, ७९९
३] प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	"		३०	१, ५३९
४] प्राथमिक आरोग्य पथके	"		३	८१
५] एकात्मिक बाल विकासात योजना गट	"		---	उ. ना.
६] अंगणवाडीत उपस्थित राहणारी मुले	"		उ. ना.	उ. ना.
[अकरा] शिक्षण	संख्या		३०. ९. ८६	३०. ९. ८८
१] एकूण प्राथमिक शाळा	"		१, ०७६	५५, ५१३
२] एक शिक्षकी शाळा	"		४४७	१६, ७४६
३] प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी संख्या	संख्या हजारात		१४४	९, ७६१
४] प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	"		३	२५३
५] प्रत्येक शिक्षकामागे विद्यार्थी	"		४८	३९
[बारा] दुय्यम शिक्षण			३०. ९. ८६	३०. ९. ८८
१] दुय्यम शाळा	संख्या		९८	८, ७८७
२] शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात		४१	५, ०६६
३] शाळेतील शिक्षक	"		१	१६१
४] प्रत्येक शिक्षकामागे दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी	संख्या		४१	३१
[तेरा] उच्चशिक्षण			३०. ९. ८६	३०. ९. ८८
१] संस्था	संख्या		४	१, ००७
२] एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात		४	९५०
[चौदा] प्रौढ शिक्षण			१९८७-८८	१९८६-८७
अ] प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या		८००	१८, ७३९
ब] प्रौढांची उपस्थिती	संख्या हजारात		२४, ०००	उ. ना.
सांख्यिक शिक्षण			१९८६-८७	१९८६-८७
१] औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था				
१] शासकीय व शासन सहाय्यीत	संख्या		२	१८०
२] इतर [खाजगी]	"		---	उ. ना.

१.	२.	३.	४.	५.
२]	शासकीय व शासन सहाय्यीत औद्योगिक शिक्षण संस्थांमध्ये प्रजर झालेल्या जाणा	संख्या	२६०	४२, ३२८
३]	तांत्रिक व व्यावसायिक शिक्षण		१९८६-८७	१९८५-८६
१]	शासकीय व शासन सहाय्यीत	संख्या	१	उ. ना. १९८५-८६
२]	इतर [खाजगी]	"	---	५७५
४]	शासकीय तांत्रिक व्यवसाय शिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता	संख्या	६०	६०, ५२९
५]	अभियंत्याची संख्या	"	१२	उ. ना.
[पंधरा]	परिवहन आणि दळणावळ		३१.३.८८	३१.३.८८
१]	एकूण रेल्वे मार्गाची लांबी कि. मी.		८८	५, ४७० *
२]	रस्त्यांनी जोडलेली गावे	संख्या	५७६	उ. ना.
३]	एकूण रस्त्यांची लांबी [पृष्ठांकित]	कि. मी.	३६२२. ५१	१, ६६, ४१६
४]	राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	"	---	२, २५५
५]	राज्य महामार्गाची लांबी	"	६७९. ७६	३०, ५७८
६]	महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	"	८२९. ५०	३७, २२४
७]	इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	"	७१८. २७	३६, ४०३
८]	ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	"	४३४. ४८	५९, २६६
[सोळा]	पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा			
	कठीण गावांची संख्या		१९८७-८८	१९८७-८८
१]	खड्यांना केलेला पुरवठा	संख्या	---	६, ०१३
अ]	नळांचा पाणी पुरवठा	संख्या	---	उ. ना.
ब]	कूप नलिका	"	---	उ. ना.
क]	विहीर	"	---	उ. ना.
	टँकर्स किंवा वेलगाडीने पाणी पुरवठा केली जाणारी गावे	"	---	उ. ना.
	योजनेत समाविष्ट करावयाची गावे	"	---	उ. ना.

*= सुधारित वर्गीकरणामुळे बदल झाला आहे.

[पुढे चालू.....]

१.	२.	३.	४.	५.
[ततरा]	घरवांधणी		१९८७-८८	१९८७-८८
	भूमिहीन कामगारांसाठी वांधलेल्या झोपड्या	संख्या	६५८	उ. ना.
[अठरा]	एकीकृत गांधीय विकास कार्यक्रम		१९८७-८८	१९८२-८३
	१] दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबे	लाखात	०. ७३	४१
	२] लाभार्थी		१९८७-८८	१९८७-८७
	अ] जुने	संख्या	२, ६३४	१, ०८, ७४२
	ब] नवे	"-	२, १९८	१, २९, ३६९
[एकोणीस]	रोजगार निर्मिती		१९८७-८८	१९८७-८८
	१] रोजगार हळी योजना	कोटी मनुष्य दिवस	०. ३४७७	१५. ५५
	२] राष्ट्रीय गांधीय रोजगार कार्यक्रम	"-	०. ५०६	२. ६२
	३] गांधीय भूमिहीन रोजगार कार्यक्रम	"-	०. ६१६	२. ४१
[वीस]	आदिवासी कल्याणकारी योजना		१९८७-८८	१९८६-८७
	आदिवासी करिता आश्रमशाळा	विद्यार्थी संख्या	उं. ना.	उ. ना.
[एकवीस]	गागासवर्गियांसाठी कल्याणकारी योजना			
	१] गागासवर्गियांसाठी वसतीगृहे	संख्या	४	उ. ना.
	२] वसतीगृहांत राहणारे विद्यार्थी	"-	२४५	उ. ना.
[बावीस]	जिल्हा नियोजन		१९८७-८८	१९८७-८८
	१] वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रुपये कोटीत	९. ७८	२३२७
	२] अनुषंग भ्रम काढण्यासाठी तरतूद	रुपये कोटीत	६. २७	३००
[तेवीस]	नागरी पुरवठा		१९८७	१९८८
	१] रास्त भावांची दुकाने	संख्या	१, १२०	३४, २८३
	२] साठा	"०००"मे. टन	५	७२९
	३] शासकीय गुदामे	संख्या	१९८७ अखेर २२	३१. ३. १९८८ १, १२५

टीप: १] आंकडे पूर्णकात केल्याने वेरजा कदाचिन्न जुळणार नाहीत.

२] सन १९८२-८३ ची कृषि विषयक साहित्य पूर्ण सुधारित आहे.

३] उ. ना. = उपलब्ध नाही.